

Periodisk offentliggørelse for hovedprodukt

Periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produktnavn: PensionDanmarks pensionsordning

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 213800FUOGGLQ4FL3R57

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Ved "**bæredygtig investering**" forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificerings-systemet er et klassificerings-system, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over miljømæssige bæredygtige økonomiske aktiviteter. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificerings-system et eller ej.

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Nej

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål: ___%**

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

I økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål: ___%**

Det **fremmede miljømæssigt/sociale (M/S) karakteristika**, og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 14,5 %

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et socialt mål

Det fremmede M/S- karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

PensionDanmark har i 2023 haft fremme af miljø- og sociale karakteristika højt på dagsordenen. Vores investeringer skal leve op til vores kriterier for ansvarlige investeringer for at være i investeringsuniverset, og det sikres bl.a. gennem værktøjer som aktivt ejerskab og eksklusion af bestemte sektorer og selskaber, som ikke lever op til vores kriterier for ansvarlig investeringer. Dette har også været gældende for 2023.

I mange år har vi været med til at udvikle løsninger på klimaområdet ved at investere i vedvarende energi og bæredygtigt byggeri, hvilket i 2023 er fortsat med vores samarbejdspartner Copenhagen Infrastructure Partners med investering i Growth Market Fund II, som i de kommende år vil bidrage til at udvikle grøn infrastruktur i blandt andet det globale syd.

For at sikre gennemsligtighed ift. fremme af miljø- og sociale karakteristika, har PensionDanmark i 2023 desuden udvidet rapporteringen af klimapåvirkningen fra investeringer med statsobligationer og investeringer i international skibsfart, så vores klimaregnskab nu dækker 87% af investeringsporteføljen. Dette sikrer, at vi har et endnu mere retvisende billede af klimapåvirkningen af vores investeringer.

For at sikre at vores investeringer fremmer miljø og sociale karakteristika har PensionDanmark i 2023 udøvet aktivt ejerskab, hvor vi har indgået i 866 dialoger med selskaber, vi er investeret i. Vi har aktivt taget stilling til 73 klimaforslag på 30 selskabers generalforsamlinger i blandet andet energi- og finanssektoren. Samlet set har vi på generalforsamlinger i 2023 stemt imod selskabstyrelsens anbefalinger 16% af tiden, når vi ikke har været enige i bestyrelsens forslag.

Natur- og biodiversitetskrisen har også fyldt i 2023. PensionDanmark er derfor i 2023 været med til at starte investor-initiativet Nature Action 100 sammen med andre investorer for at modvirke tab af biodiversitet og natur. Herigennem indgår PensionDanmark i aktivt ejerskab med nogle af de selskaber, der globalt set har den største påvirkning på biodiversitet og natur.

Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?

PensionDanmark måler på en række bæredygtighedsindikatorer for vores investeringer, som måler hvordan vi fremmer de miljømæssige og sociale karakteristika som vores pensionsprodukt fremmer, særligt udvalgte mål inden for FN's 17 Verdensmål. Bæredygtighedsindikatorerne er en måde at måle hvilket impact vi har med vores investeringer, og det indgår derfor i vores samlede tilgang til ansvarlige investeringer. Alle PensionDanmarks investeringer skal leve op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer, og alle selskaber evalueres på basis af deres forretningsmodel og tilgang til miljøhensyn, menneskerettigheder og arbejdstagerforhold, således at de fremmer miljø og sociale karakteristika. Selskaber, som ikke lever op til PensionDanmarks politik, og hvor dialog er udsigtløs, ekskluderes.

Vores bæredygtighedsindikatorer er valgt for at kunne rapportere på en række af FN's 17 Verdensmål, hvor vi har pålidelig data. Datagrundlaget varierer for de forskellige bæredygtighedsindikatorer, da det ikke har været muligt at indsamle data på alle mål for samtlige af vores aktivklasser.

Vi har i 2023 udvidet med flere bæredygtighedsindikatorer for at øge vores transparens.

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette produkt opnås.

Verdensmål	Indikator	Enhed	2023	2022
SDG 3: Sundhed og Trivsel	<i>Antal patienter i det globale syd behandlet årligt</i>	Antal	98.837	96.329
SDG 5: Ligestilling mellem kønnene	<i>Andel kvinder i bestyrelsen</i>	Pct.	34,1	33,6
SDG 7: Bæredygtig energi	<i>CO₂-aftryk</i>	Ton/mio. kr.	7,1	6,6
	<i>Ny kapacitet af grøn strøm i drift</i>	MW	338	254
	<i>Adgang til elektricitet for fattige husholdninger</i>	Antal	121.900	101.269
SDG 8: Ansvarlige job og økonomisk vækst	<i>Antal job knyttet til direkte investeringer i det globale syd</i>	Antal	4.054	N/A
SDG 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund	<i>Certificerede ejendomme</i>	Pct.	38,4	35

Bæredygtighedsindikatorerne er ikke revideret særskilt af en uafhængig tredjepart.

... og sammenlignet med tidligere perioder?

Der henvises til besvarelsen af forrige spørgsmål.

Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?

PensionDanmark har tilsluttet sig Net-Zero Owner Alliance (NZAOA) og FN's klimapanel, IPCC's forståelse af Parisaftalen om at begrænse den globale temperaturstigning til max 1,5 C ved at opnå en netto-nul udledning af drivhusgasser inden 2050. PensionDanmark har derfor en strategisk målsætning om, at det meste af produktets udledning, der stammer fra aktier og virksomhedsobligationer, inden 2025 skal have et aftryk på 9,1 ton CO₂e/mio.kr.

Samlet set er klimaaftrykket af børsnoterede aktier og obligationer 9,2 ton CO₂e/mio.kr. i 2023, hvilket er en reduktion ift. 2022, hvor det udgjorde 9,8 ton CO₂e/meio.kr.

PensionDanmark har sat et mål om at minimum 10% af vores investeringer skal investeres bæredygtigt, heraf skal minimum 6% investeres i overensstemmelse med EU-taksonomien. I 2023 var 14,5% af vores investeringer i bæredygtige investeringer, heraf 6,2% i investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien. PensionDanmark har derudover til mål at 1% af vores investeringer skal fremme sociale formål. I 2023 bidrog 1,8% af vores samlede investeringer til at fremme sociale formål, såsom uddannelse, sundhed og bolig.

En investering kan godt fremme flere bæredygtigheds mål – f.eks. fremmer PensionDanmarks investering i IFU's Verdensmålsfond både klimamål, miljømål og sociale mål. For at sikre et retvisende billede er det i opgørelsen af PensionDanmarks samlede investeringer sikret, at investeringerne ikke tælles dobbelt i den samlede opgørelse af bæredygtige investeringer.

Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?

PensionDanmark overvåger løbende vores investeringer for eventuelle negative indvirkninger på miljømæssige og sociale karakteristika. Til det formål samarbejder vi med den investeringsetiske partner Federated Hermes EOS, og vi og modtager rapportering fra rådgivningsfirmaet Sustainability om virksomheder involveret i produktion af kontroversielle våben, tobak og olieudvinding fra tjæresand mv. Derudover er der løbende blevet modtaget 'client alerts' om selskaber, der udviser mistænkelig adfærd.

En stor del af vores løbende arbejde med virksomheder sker gennem udøvelse af aktivt ejerskab overfor selskaber, der potentielt skader miljø- og sociale forhold. Aktivt ejerskab består dels af at vi tager dialoger med selskabet om deres ageren, samt afstemning på virksomhedernes generalforsamlinger. I 2023 har PensionDanmark haft dialoger med 866 virksomheder. Heraf handlede 48% af dialogerne om klima- og miljøforhold.

Som et arbejdsmarkedspensionsselskab, der er oprettet af overenskomstpartnerne, har PensionDanmark også fokus på investeringernes indvirkning på sociale mål, herunder arbejdstagerforhold, diversitet og menneskerettigheder. I 2023 har PensionDanmark haft fremgang til virksomhedsdialoger, der omhandlede sociale karakteristika, herunder arbejdstager- og menneskerettigheder. Disse dialoger udgjorde 28 pct. af de samlede virksomhedsdialoger i 2023, og var dermed det næststørste tema for vores aktive ejerskab efter klima og miljø.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

I PensionDanmark er vi særligt opmærksomme på en række negative indvirkning fra vores investeringer på bæredygtighedsfaktorer, herunder klima. Her har vi særligt fokus på de samlede CO₂-udledninger, CO₂-aftrykket for vores investeringer og virksomheder aktive i den fossile sektor. I 2023 var PensionDanmarks samlede CO₂-udledninger fra vores investeringer 1.816.446 ton CO₂e. I 2023 har vi udvidet datadækningen af vores CO₂-regnskab med udledninger fra vores investeringer i statsobligationer, så vi fra 2023 dækker 87% af vores investeringsportefølge, hvilket er en fremgang fra 2022, hvor vi dækkede 80%. Dette har i 2023 givet os et bedre datagrundlag for at forstå vores klimaaftryk fremover.

For at reducere vores investeringens klimaaftryk, har vi fastsat reduktionsmål vores børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer inkl. Scope 1 og Scope 2. Vores mål for 2025 en CO₂-aftryk på 9,1 ton/mio. kr, hvilket vil være en reduktion på 45% ift. 2018. Vores 2030-mål

er et CO₂-aftryk på <6,4 ton/mio. kr, hvilket er en 62% reduktion ift. 2018. Derudover er vores målsætning at vi inden 2050 har en helt CO₂-neutral investeringsportefølje. De målsætninger arbejdede vi videre med i 2023, hvor CO₂-aftrykket for PensionDanmarks investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer 9,2, hvilket er et fald ift. 2022. Dermed er vi på vej mod vores reduktionsmål for 2025.

Derudover har PensionDanmark 2023 været særligt opmærksomme på virksomheder aktive i den fossile sektor, hvor en selskaber med væsentlig omsætning fra termisk kulproduktion og oliesand, samt selskaber der udvider med nye termiske kulminer er blevet ekskluderet. Dette er der blevet screenet for løbende i 2023 og yderligere fossile selskaber er blevet ekskluderet fra investeringsuniverset. I 2023 var 8,3% af porteføljen af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer i fossile selskaber, hvilket er et fald ift. 2022, hvor det lå på 9,2%.

Udover klima, er biodiversitet et vigtigt tema for PensionDanmark, og som i stigende grad har fyldt i 2023. PensionDanmark er derfor i 2023 været med til at starte investor-initiativet Nature Action 100 sammen med andre investorer for at modvirke tab af biodiversitet og natur. Initiativet udpejer selskaber, der er særligt sårbare over for biodiversitets- og naturrisici, og opfordrer dem til handling gennem aktivt ejerskab, hvor PensionDanmark er med til at varetage dialoger udvalgte selskaber på vegne af initiativet.

Data på biodiversitetspåvirkninger var i 2023 i fremgang, men dog stadig under udvikling. Den tilgængelige data fra MSCI for porteføljen af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer viste at 0,25% af porteføljen havde en negativ påvirkning af biodiversitet. Disse selskaber, der bl.a. dækker mineselskaber, har været et særligt fokus i det aktive ejerskab i 2023.

PensionDanmark tager også hensyn til negative indvirkninger på sociale faktorer, hvor vi særligt kigger på overtrædelse af UN Global Compacts principper, kønsdiversitet i selskabernes bestyrelser og kontroversielle våben. I 2023 var der 0,6% af porteføljen af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, hvor der blev observeret brud på UN Global Compacts principper. Disse selskaber var der et særligt fokus på i det aktive ejerskab i 2023.

For at arbejde med kønsdiversiteten i selskabernes bestyrelser stemte PensionDanmark i flere tilfælde i 2023 imod ledelsen i selskaber, hvor kønsfordelingen ikke var tilfredsstillende.

PensionDanmark har ekskluderet selskaber, der er eksponeret overfor kontroversielle våben fra investeringsuniverset, og der blev i 2023 ikke observeret nogle brud på eksklusionspolitikken på dette område.

Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder?

PensionDanmarks retningslinjer for ansvarlige investeringer baserer sig grundlæggende på respekt menneskerettighederne. Brud på OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder har derfor også været et opmærksomhedspunkt i 2023. Vi har i 2023 udvidet antallet af bæredygtighedsindikatorer på verdensmål, så vi nu måler konkret på flere indikatorer for specifikke verdensmål. På den måde får vi større indsigt i, hvordan vores investeringer påvirker og bidrager til verdensmålene. Vi henviser til afsnittet om bæredygtighedsindikatorer.

I 2023 har der været fokus på sociale forhold og menneskerettigheder i vores aktive ejerskab, inklusiv i dialoger med selskaberne. Derudover er vi særligt opmærksomme på hvorvidt vores investeringer har brudt med UN Global Compacts principper. Disse virksomheder, som udgør 0,6% af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer har der været særlig opmærksomhed på i det aktive ejerskab i 2023, både i dialoger med selskaberne og i afstemning på generalforsamlinger.

Vi har screenet alle nye illikvide investeringer på ESG-forhold, herunder på menneskerettighedsforhold for at minimere risikoen for brud på menneskerettighederne.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre skade gælder kun de for investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

PensionDanmark ekskluderer selskaber, som har overtrådt vores retningslinjer for ansvarlige investeringer eller som er involveret i aktiviteter, som PensionDanmark har udelukket fra investeringsuniversitet. Disse aktiviteter dækker over de aktiviteter, som vi anser for at være de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. PensionDanmark ekskluderer selskaber, der er:

- > involveret i tobaksproduktion
- > involveret i produktion af antipersonelminer, klyngebomber eller kemiske våben
- > mineselskaber med over 5% af omsætningen fra termisk kulproduktion
- > mineselskaber, der påbegynder ny udvinding af termisk kul
- > olieselskaber med over 5% af omsætningen fra tjæresand
- > russiske selskaber

Der har i 2023 fortsat været fokus på det aktive ejerskab med selskaber, og der er blevet foretaget mange dialoger med virksomheder med fokus på at mindske selskabernes vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af de finansielle produkts investeringer i referanceperioden.

Oversigten er opgjort for d. 31.12 2023 og sammenlignet med rapporteringen fra sidste år for 2022:

Største investeringer 2023	Sektor	% aktiver	Land
RDKRE 1 04/01/24	Finans (realkredit)	1,4%	DK
RDKRE 1 01/01/25	Finans (realkredit)	1,0%	DK
Microsoft Corp	Tech	1,0%	US
JYKRE 1 10/01/24	Finans (realkredit)	1,0%	DK
DGB 0 11/15/24	Stat	1,0%	DK
JYKRE 1 01/01/25	Finans (realkredit)	0,8%	DK
NYKRE 1 01/01/24	Finans (realkredit)	0,8%	DK
Anholt Havvindmøllepark	Energi	0,7%	DK
Apple Inc	Tech	0,7%	US
Novo Nordisk A/S	Sundhed	0,7%	DK
P/S af 1/7 2003	Ejendomme	0,6%	DK
Nykredit	Finans	0,6%	DK
NYKRE 1 01/01/29	Finans (realkredit)	0,6%	DK
Alphabet Inc	Tech	0,6%	US
Copenhagen Infrastructure IV	Energi	0,6%	DK

Største investeringer 2022	Sektor	% aktiver	Land
NYKRE 1 01/01/24	Finans (realkredit)	1,4%	DK
NYKRE 1 07/01/23	Finans (realkredit)	1,1%	DK
RDKRE 1 04/01/23	Finans (realkredit)	1,1%	DK
Anholt Havvindmøllepark	Energi	1,1%	DK
NDASS Float 07/01/25	Finans (realkredit)	0,8%	DK
Novo Nordisk A/S	Sundhed	0,8%	DK
DGB 1 1/2 11/15/23	Stat	0,7%	DK
Nykredit	Finans	0,6%	DK
Copenhagen Infrastructure II	Energi	0,6%	DK
NYKRE 1 07/01/27	Finans (realkredit)	0,6%	DK
Microsoft Corp	Tech	0,6%	US
2,50% 79.s.b.IS 47	Finans (realkredit)	0,6%	DK
Copenhagen Infrastructure IV	Energi	0,6%	DK
Blackstone Real Estate Part IX	Ejendomme	0,5%	US
CI Artemis	Energi	0,5%	DK

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

Andelen af bæredygtighedsrelaterede investeringer i 2023 per 31. december 2023 var på 97,2%. Tallet inkluderer investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien, andre miljømæssige, socialt bæredygtige investeringer og investeringer der fremmer andre miljø- og sociale karakteristika. Den samlede opgørelse af bæredygtighedsrelaterede investeringer er baseret på rapporteret data samt estimer for de investeringer, hvor der ikke har været rapporteret data tilgængelig. Vi har valgt at inkludere estimeret data i opgørelsen, da vi ønsker at skabe mest mulig transparens omkring de bæredygtige investeringer, også for børsnoterede aktier fra selskaber med hovedsæde uden for EU og som derfor ikke er forpligtede til at rapportere efter taksonomiforordningen. Da PensionDanmarks investeringsunivers er globalt,

mener vi ikke at rapportering på udelukkende baseret på rapporteret data fra europæiske selskaber giver et fyldestgørende billede af andelen, og derfor inkluderes estimater også i opgørelsen i et begrænset omfang. Det er i de følgende afsnit opgjort, hvornår en opgørelse bygger på data og, hvornår det bygger på estimater.

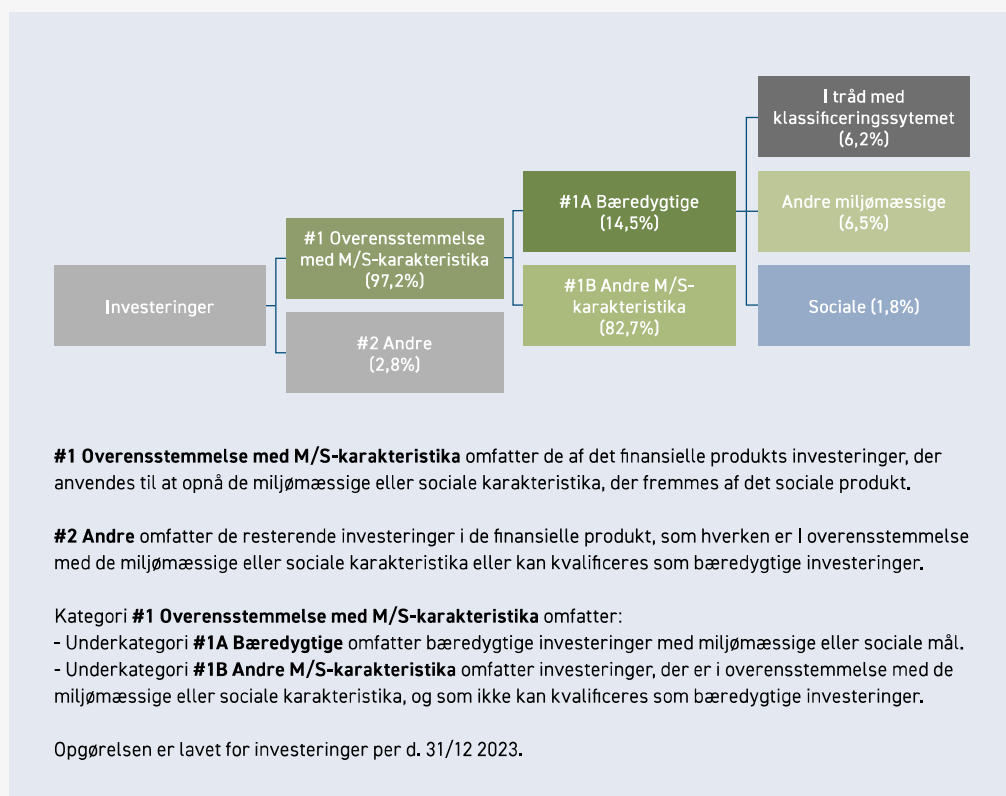
Hvad var aktivallokeringen?

Opgørelsen over '#1A Bæredygtige' investeringer er baseret på investeringer i aktier, virksomhedsobligationer, ejendomme, grøn energiinfrastruktur, direkte investeringer og realkredit. Af de samlede opgjorte bæredygtige investeringer, udgjorde aktier 28%, virksomhedsobligationer 11%, ejendomme 27%, grøn infrastruktur 30% og direkte investeringer 1% og realkredit 4% af de bæredygtige investeringer medtaget under '#1A'. Det har ikke været muligt at opnå den tilstrække datadækning for andre aktivklasser for 2023 til at kunne inkludere dem i denne kategori.

Investeringer medtaget under '#1B Andre M/S karakteristika' dækker delvist over investeringer, hvor der ikke er datadækning for at kunne dokumentere, at de kan opgøres som bæredygtige investeringer. Det gælder for alle investeringer i aktivklasserne private equity, private debt og indeksobligationer. Det gælder også for investeringer som det vurderes er omfattet af taksonomien (såkaldt "taxonomy eligible"), men hvor der ikke er tilstrækkelig dokumentation til at fastslå at de er i overensstemmelse med taksonomien.

Investeringer medtaget under '#2 Andre' dækker over derivater og likvide midler, hvilket er beskrevet yderligere herunder.

PensionDanmarks investeringer har til hovedformål at skabe et godt risikosteret afkast til vores medlemmer på deres pensionsopsparing. Investeringer medtaget under '#1B Andre M/S karakteristika' dækker derfor også over investeringer, som ikke har til formål at bidrage til bæredygtighedsmål, men i stedet bidrager til at skabe et positivt afkast, som kan skabe rammerne for en god pension og tryk alderdom for vores medlemmer. Generelt bidrager finansieringen af selskaber og projekter i PensionDanmarks investeringsunivers, der dækker over et stort antal sektorer og geografier, til at fremme velstand, vækst og beskæftigelse.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

Investeringerne i aktier og virksomhedsobligationer er foretaget inden for en række forskellige sektorer, som ses nedenfor:

Sektor	Pct.
Ejendomme	2,7%
Energi	4,2%
Finans	17,6%
Forbrugsgoder	10,6%
Forsyning	4,6%
Industri	12,6%
IT	14,8%
Konsumtvarer	7,7%
Materialer	5,0%
Sundhedspleje	12,1%
Telekommunikation	8,2%

For investeringer i porteføljerne af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer er 8,6% af selskaberne aktive i den fossile sektor.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Investeringer, der er opgjort som bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, vurderes at bidrage til enten miljømålet i taksonomien om modvirkning af klimaændringer eller tilpasning til klimaændringer.

Andelen af de samlede investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-taksonomien opgøres for 2022 til 6,2% af alle PensionDanmarks investeringer eksklusiv statsobligationer. Hvis statsobligationer inkluderes som en del af de samlede investeringer, er tallet 5,9%. Denne opgørelse består af en kombination af tal baseret på CapEx og omsætning. Dette skyldes at vi vurderer at taksonomi-andelen fordelt på CapEx er den mest retvisende, da det afspejler hvilken retning et selskab udvikler sig i. CapEx er derfor den opgørelsesmetode vi helst anvender. Dog er der kun data for CapEx for børsnoterede aktier på selskaber med hovedsæde i EU, da det kun er de selskaber som har en rapporteringspligt. Derfor suppleres denne data med omsætningsdata, da det er den tilgængelige data for andre medtagne aktivklasser.

Andelen baserer sig på bedst tilgængelige estimater og rapporteret data og dækker investeringer i aktier, virksomhedsobligationer, ejendomsporteføljen, grøn infrastruktur og direkte investeringer.

Opgørelsen over aktieporteføljen er opgjort på baggrund af rapporteret data fra MSCI på CapEx for selskaber inden for EU sammen med MSCI's estimering af den maksimale andel af omsætning i overensstemmelse med EU-taksonomien for selskaber uden for EU.

Opgørelsen af virksomhedsobligationer i overensstemmelse med EU-taksonomien inkluderer kun grønne obligationer, som if. data fra Bloomberg er i overensstemmelse med EU-taksonomien.

Opgørelsen af den grønne infrastruktur inkluderer investeringer i grøn infrastruktur som vindmølleparker og solcelleparker som er opgjort som i overensstemmelse med EU-taksonomien af de pågældende asset managers for projektet.

Vurderingen af ejendomsporteføljen er baseret på en intern opgørelse af eksisterende ejendomme med energimærke A2010, 2015 og 2020 bygget før 2021, som er vurderet til at leve op til taksonomiens energikrav.

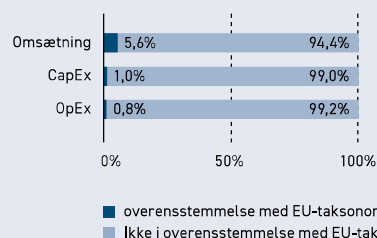
For direkte investeringer inkluderer investeringer i selskaber, som har rapporteret en andel af deres omsætning som i overensstemmelse med EU-taksonomien.

Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet ¹

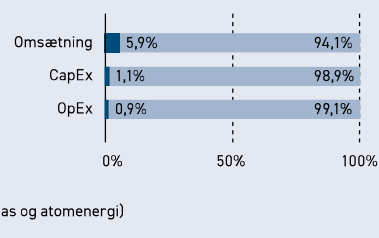
Ja: Fossil   Gas   Atomkraft
 Nej

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

1. Investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien inkl. statsobligationer*

2. Investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien ekskl. statsobligationer*

*For disse diagrammer omfatter 'statsobligationer' alle statsengagementer.

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstof-fattige alternativer, og som blandt andet har drivhusgas-emissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?

Andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter var i 2023 på 0,3% og andelen af investeringer i mulighedsskabende aktiviteter var på 0,5% på 2023. Opgørelsen er kun baseret på data fra børsnoterede aktier, da det er den eneste aktivklasse, hvor der er datadækning på underkategorierne af EU-taksonomien.

¹ Fossilgas og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaændringer ("modvirkning af klimaændringer") og ikke i væsentlig grad skader noget miljømål – se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med taksonomien fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/1214.

Hvad var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperiode?

Nedenfor ses den historiske andel af investeringer i overensstemmelse med EU's taksonomi siden 2022, hvor der først blev opgjort overensstemmelse med taksonomien. Opgørelsen dækker AUM uden statsobligationer:

	2023	2022
Andel af investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomien	6,2	6,1

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Andelen af bæredygtige investeringer, som ikke er i overensstemmelse med EU-taksonomien er 6,5%. Opgørelsen dækker over investeringer i grønne obligationer, ejendomme, grøn infrastruktur, direkte investeringer og realkredit, som vurderes at leve op til andre miljømål.

For ejendomme er der inkluderet investeringer i ejendomme, der har opnået certificeringerne DGNB Guld og Platin, Leed Gold og Platinum samt Breeam, som ikke har kunne opgøres til at være i fuld overensstemmelse med EU-taksonomien. Der er desuden inkluderet investeringer i ejendomme, som det forventes bliver certificeret med DGNB Guld og som er planlagt til at leve op til energimærke A2020. Andelen af de ejendomme, som er præcertificerede på DGNB og som er medtaget i opgørelsen af bæredygtige investeringer er 17,7% af de medtagne ejendomsinvesteringer.

Derudover er der inkluderet investeringer i grøn energiinfrastruktur (bl.a. vindmølle- og solcelleparker), som ikke endnu har kunne opnå tilstrækkelig information til at opgøre, om investeringerne er i overensstemmelse med EU-taksonomien. Derudover er medregnet investeringer i grønne obligationer. Opgørelsen af investeringer i grønne obligationer er baseret på data fra Bloomberg, hvor grønne obligationer er opgjort på baggrund af at obligationerne fremmer modvirkning af klimaforandringer og tilpasning til klimaforandringer samt andre bæredygtighedsmål. Derudover er der medregnet grønne realkreditobligationer, samt direkte investeringer, som bidrager til bæredygtige boliger, bæredygtige fødevarer og grønne byggematerialer.

er bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke tager hensyn til kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til EU-klassificeringssystemet.

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

Andelen af socialt bæredygtige aktiviteter udgjorde 1,8% af de samlede investeringer. Opgørelsen er delvist baseret på data fra MSCI på aktieporteføljen, der opgør andelen af omsætning for selskaber, som bidrager til sociale mål, samt i direkte investeringer som bidrager til sundhed, uddannelse og studieboliger.

Hvilke investeringer blev medtaget under "Andre", hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Investeringer medtaget under 'Andre' inkluderer derivater og likvide midler og udgør 2,8% af de samlede investeringer i 2023. Formålet med derivater er at risikofærdække investeringsporteføljen, og likvide midler stammer fra løbende afkast og indbetalinger fra medlemmer og genplaceres hurtigst muligt og anvendes derudover til at have et likvidt beredskab til at dække udgifter. Disse investeringer er medtaget under 'Andre' i opgørelsen for 2023, da det ikke er muligt at opgøre hvorvidt de fremmer de miljømæssige og sociale karakteristika. Alle PensionDanmarks investeringer skal leve op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer, og det dækker også vores derivater. For vores likvide beholdning er det ikke muligt at stille miljømæssige eller sociale minimumsgarantier.

Hvilke foranstaltninger er der blevet truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

PensionDanmark har også i 2023 overvåget, om vores investeringer lever op til vores retningslinjer for ansvarlige investeringer. I løbet af 2023 er eksklusionslisten løbende blevet opdateret, når der er kommet nye input fra vores kilder til data-screening for at sikre, at vores investeringer opfylder de miljømæssige og sociale karakteristika.

For at sikre at vores investeringer opfylder de miljømæssige og sociale karakteristika har PensionDanmark i 2023 udøvet aktivt ejerskab, hvor vi har indgået i 866 dialoger med selskaber, vi er investeret i.

Hvis et selskab i løbet af 2023 har haft udfordringer med miljømæssige eller sociale forhold, f.eks. med arbejdstagerforhold, er der blevet reageret enten gennem aktivt ejerskab gennem dialog og afstemning på generalforsamlinger. I tilfælde af selskaber, som ikke har levet op til PensionDanmarks politik og hvor dialog er meningsløs, har det ført til eksklusion af selskabet efter en konkret vurdering.

Vi har derudover aktivt taget stilling til 73 klimaforslag på 30 selskabers generalforsamlinger i blandet andet energi- og finanssektoren. Samlet set har vi på generalforsamlinger i 2023 stemt imod selskabstyrebestyrelsernes anbefalinger 16% af tiden, når vi ikke har været enige i bestyrelsens forslag.

I 2023 har PensionDanmark været med til at starte investor-initiativet Nature Action 100 sammen med andre investorer for at modvirke tab af biodiversitet og natur. Herigennem indgår PensionDanmark i aktivt ejerskab med nogle af de selskaber, der globalt set har den største påvirkning på biodiversitet og natur.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der er ikke angivet et specifikt indeks som referencebenchmark.

